

“Espai Moma mai no serà un calaix de sastre”

L'anunci del tancament d'Espai Moma obre una etapa d'incertesa per a la companyia Moma Teatre. El seu director, Carles Alfaro, explica els perquès d'aquesta decisió després de cinc anys de xafar amb força la vida teatral de València i revela algunes incògnites sobre el futur d'Espai Moma com a sala teatral. O no.

“**E**ls qui han conegut la trajectòria de Moma es queden bocabadats. Els qui saben realment quins han estat els nostres problemes es mostren menys sorpresos.” Carles Alfaro ha sentit molts comentaris des que, el passat 25 de maig, va anunciar públicament que l'Espai Moma tancava les portes. “La majoria –reconeix– mostren una enorme solidaritat.” I és que, tot i que els motius artístics han estat definitius a l'hora de prendre la decisió (“la sala no ens deixava avançar i créixer com a companyia”), a ningú no se li escapa que les dificultats econòmiques que ha travessat el grup pràcticament des del dia que va obrir Espai Moma han estat determinants. Alfaro, satisfet a pesar de tot per la trajectòria de la sala, té ara molts projectes per davant: la direcció de *Ròmul el Gran* al Teatre Nacional de Catalunya o *La controversia de Valladolid*, per al Grec 2005. No obstant això, Moma Teatre continua sent prioritària i ja té en ment, almenys, dos projectes.

—Paral·lelament al tancament de l'Espai Moma, la companyia Moma Teatre ha encetat un parèntesi de reflexió que pot durar, segons ha dit, uns mesos, cinc anys o tota la vida. Ja pensa en nous projectes?

—**Reflexionar no vol dir deixar de treballar! Evidentment, Moma Teatre s'ha quedat desubicada, s'ha quedat sense el seu espai de referència i, per tant, ha de repensar el seu futur. Però res no ens impedeix continuar pensant**

projectes. Ara bé, si tenim les possibilitats i les condicions adequades, els durem endavant. I si no, esperarem. No tenim cap pressa. Ara ja ens hem tret la pressió d'haver d'estrenar per estrenar.

—Moma Teatre, doncs, no desapa-reixerà...

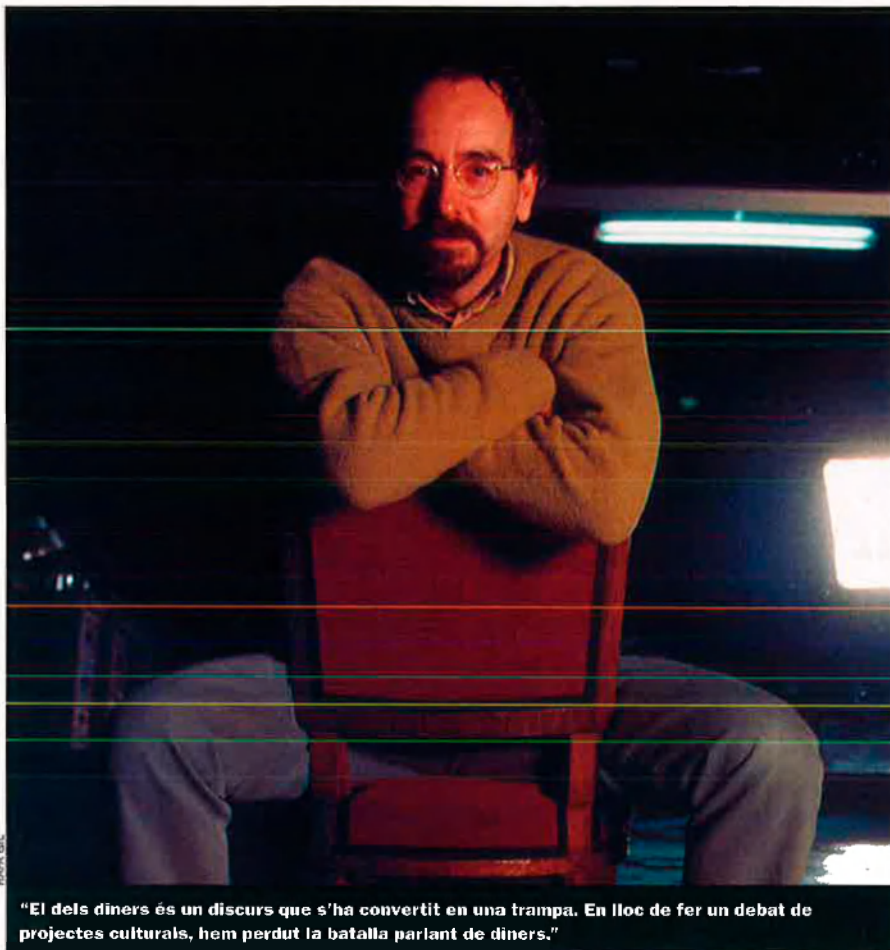
—**Si depèn de mi, faré tot el que pugui perquè continue. La intenció és buscar un nou camí, i molt malament haurien d'anar les coses per no trobar-lo. Si tanquem Espai Moma és justament per a seguir com a companyia. Si haguérem continuat gestionant la sala, la companyia hauria mort.**

—S'imaginava aquest final?

—**Sabiem perfectament on ens posàvem i quines dificultats ens trobaríem. El que no ens imaginàvem és que passarien els anys i que les coses no canviarien. Quan es va fer la sala, esperàvem una diferenciació de plantejaments de l'administració. Ja no érem una simple companyia, teníem unes altres necessitats precisament perquè oferíem un potencial completament diferent. Però crec que no ho van acabar d'entendre. Durant el primer i el segon any podíem demanar favors als companys, però al tercer i quart any ja no tenia sentit.**

—La crisi de creixement, doncs, és una manera de dir que la manca de suport econòmic ha acabat desesperant la companyia...

—**Els motius econòmics, malauradament, estan en totes les facetes de la vida... Si haguérem tingut diners, ara no estaríem pariant de la fi d'Espai Moma. Això és indiscutible.**

BARCELONA

"El dels diners és un discurs que s'ha convertit en una trampa. En lloc de fer un debat de projectes culturals, hem perdut la batalla parlant de diners."

—Quins han estat els comptes de Moma?

—Uf!

—En poques paraules...

—Des del primer dia hem demanat el mateix: poder fer tres produccions l'any, nou mesos de representacions, disposar d'un nucli de gestió mínim (des de la persona que neteja fins al tècnic de so) i d'un nucli artístic mínim de sis persones per crear i aprofundir en el propi projecte. Per a tot això, hem demanat cada any menys d'1 milió d'euros. Una xifra que no es pot comparar, ni de lluny, amb les ajudes que han rebut el Teatro de la Abadía de Madrid o el Lliure de Gràcia.

—Quin ha estat el resultat?

—Que vam rebre 25 milions de pessetes el primer any fins arribar a un màxim de 0,4 milions d'euros (69 milions de pessetes) els anys 2003 i 2004. És a dir, menys de la meitat del que demanàvem, que ja era una petició de mínims. Per tant, hem hagut de tre-

ballar tots els anys amb un crèdit de 35 milions de pessetes. Per un motiu molt simple no tenim la barra de no pagar la gent quan toca. Com deia Fabià Puigserver, el teatre el fem una colla de bojos. I no pots pretendre que els altres compartesquen aquesta bogeria.

—La seua relació amb l'administració ha estat especialment tormentosa?

—Ha estat simplement la justa i necessària. I, sobretot, molt clara. Nosaltres som conscients que un polític, en aquest cas un responsable de política teatral, té tot el dret del món a decidir quines prioritats vol promoure i quines no. Perquè en el fons la política és això, l'art de la prioritat. El que està clar és que, de diners, n'hi ha, però són per a altres coses que els polítics consideren prioritàries.

—Per què no ha volgut parlar de diners en l'acomiadament oficial d'Espai Moma?

—Perquè és un discurs que s'ha convertit en una trampa. En lloc de fer un

debat de projectes culturals, hem perdut la batalla parlant de diners.

—No s'ha plantejat bé?

—Jo sóc el primer que faig autocrítica per no haver estat capaç de convèncer l'administració de la necessitat de finançar els nostres projectes. Ara bé, també és cert que és molt difícil convèncer algú quan resulta que en sis anys hem tingut cinc directors diferents de Teatres de la Generalitat. És curiós, però quan a França es discuteix si substituir la paraula "cultura" per la paraula "art" perquè s'ha manipulat tant que ha perdut el sentit, ací encara no hem entès què és un teatre públic i quines són les seues funcions.

—És qüestió de modificar la política de subvencions?

—Quan les mancances són tan grans, la política teatral acaba convertint-se en una política únicament de pressupostos. I això és perillós, perquè després vénen les crisis per l'excessiu intervencionisme polític en la cultura, perquè els artistes s'acomoden i perden la rebel·lia...

—Què proposa?

—És complicat, perquè en el cas de l'Espai Moma, per exemple, encara que la sala s'haguera omplert tots els dies, a penes hauria donat per cobrir un 40% de la inversió.

—Està dient que una solució seria pujar els preus de les entrades?

—Si jo poguera cobrar 60 euros, com a Londres, no se m'acudiria demanar res a l'administració. Però mentre cobrem 15 o 20 euros, és impossible. Perquè no es pot entendre que el teatre és car? El que no es pot fer és apostar per la gratuïtat, com ha passat durant molts anys, perquè aleshores la gent es pensa que si és debades és perquè l'espectacle no val res.

—No creu que si pujaren els preus encara aniria menys gent al teatre?

—Jo no crec que anar al teatre tinga res a veure amb els diners. I ho vaig comprovar amb l'espectacle *Ta main dans la mienne* [traduïda com *Tu mano en la mía*], que es va exhibir a València en el marc de la segona Biennal, ara fa un any. Aquell espectacle em va deixar impressionat, bocabadat. Però també va suposar per a mi un punt d'inflexió. De

les cinc funcions que van fer, en vaig assistir a tres. De les 250 butaques que tenia la sala, els espectadors no n'omplien ni la meitat. Jo podia entendre que la gent no coneguera Peter Brook (el director). Fins i tot podia entendre que ni les escoles de teatre ni els actors ni les companyies de teatre anaren a veure'l. Però és que ni tan sols els aficionats al cinema es van dignar a anar a veure Michel Piccoli a dos metres de distància. Quan me'n vaig adonar, vaig pensar: quines possibilitats tinc jo?

— És un problema de València com a ciutat?

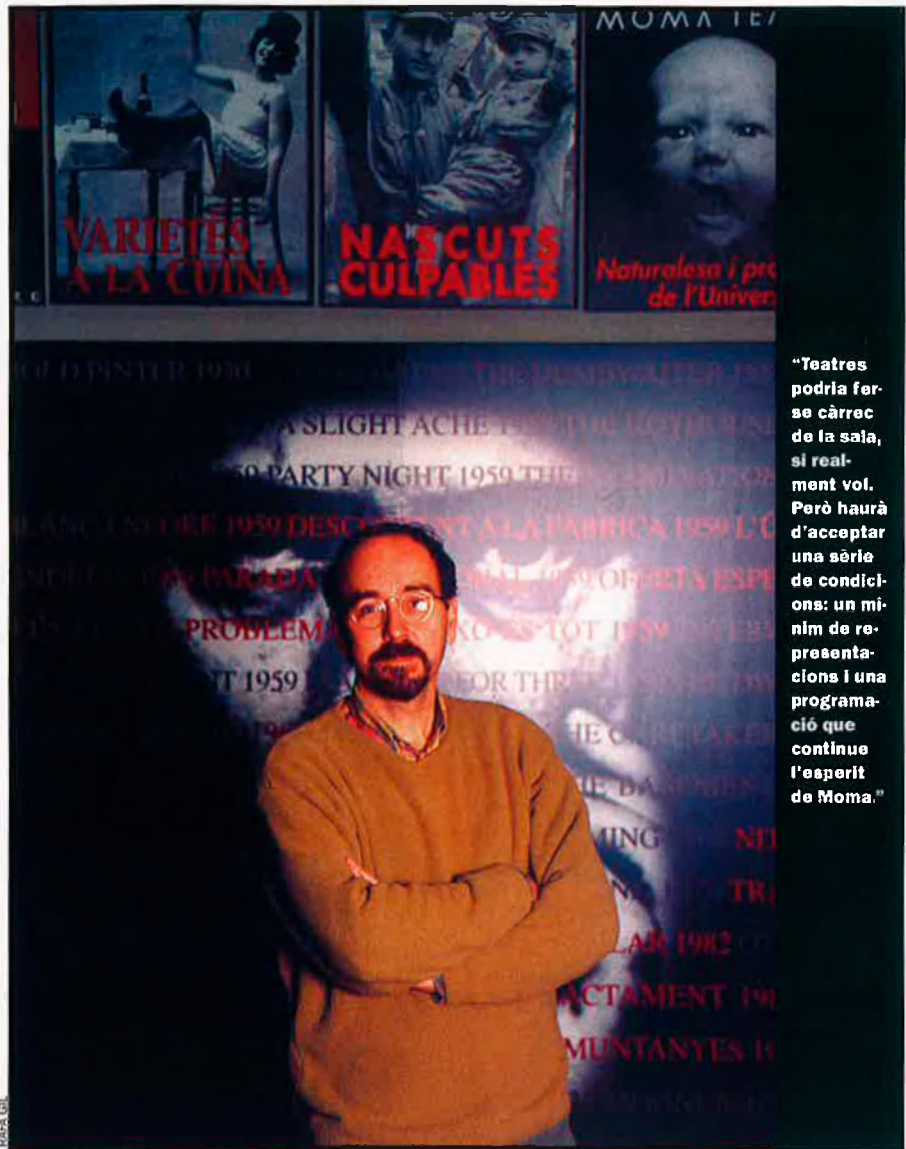
— Sobretot és el resultat de tants anys de dispersió i de manca de política teatral. I després, efectivament, és un problema de València, perquè no dóna per a més. Ara bé, és molt possible que no done per a més perquè no l'han ajudat.

— S'han sentit sols?

— Estem encantats amb el públic que hem tingut. Una mitjana del 57% d'ocupació no és cap broma si ho comparem amb qualsevol altra proposta amb el triple de diners que nosaltres, sobretot per a publicitat i promoció. Independentment d'això, sí que és cert que ningú no ens ha ajudat a consolidar el públic. Quan les institucions no s'han preocupat de crear un teatre realment públic i un hàbit en la gent d'anar al teatre cinc o sis voltes en una temporada, és molt difícil que ho pugua fer Espai Moma. Ni tan sols amb l'aparició del Teatre Micalet ha estat possible crear un costum. No obstant això, tot és igual. Ve Peter Brook i ve Michel Piccoli i tampoc no li interessa a ningú...

— Se sent consolats, doncs?

— En aquests aspectes precisament, no tinc dret a queixar-me de res. En sis temporades he pogut fer catorze produccions. Vam començar amb *L'altre* i *Càndid* i hem acabat amb una temporada dedicada íntegrament a Harold Pinter. Una bogeria absoluta! I el resultat ha estat magnífic, el percentatge d'ocupació no ha baixat pel fet d'apostar per productes cada vegada més complicats. Em sent satisfet i absolutament privilegiat.

“Teatres podria fer-se càrrec de la sala, si realment vol. Però haurà d'acceptar una sèrie de condicions: un mínim de representacions i una programació que continue l'esperit de Moma.”

— Continua pensant que tot això no li sap greu, que mai no ha tingut una relació dramàtica amb la companyia?

— Per la companyia no em sap gens de greu perquè, de fet, això ens ajudarà a continuar endavant. Em sap greu per la quantitat ingent d'energia i de diners que hem perdut.

— En què es convertirà Espai Moma?

— Jo espere que no es convertesca en un supermercat, en un garatge o en una fàbrica de cuines, com de fet ja ens han proposat en els darrers tres dies. La companyia lluitarà per evitar que passe res d'això.

— Han tingut alguna oferta en ferm de part de la Generalitat Valenciana?

— De moment, no hi ha res clar. Qualsevol projecte que es propose, però,

està totalment desvinculat de Moma Teatre.

— La Generalitat podria fer-se càrrec de la sala i programar-la com qualsevol altre espai de Teatres de la Generalitat?

— Teatres podria fer-se càrrec de la sala, si realment vol. Però haurà d'assumir una sèrie de condicions indispensables.

Primer, mantenir-la oberta un mínim de dies l'any amb un mínim de representacions. I després —i això és innegociable per als propietaris del local—, mai no serà un altre calaix de sastre de l'administració. No ens podem permetre el luxe de pervertir Espai Moma.

Rosanna Melià